

2009Z23218

Vragen van het lid Van Velzen (SP) aan de staatssecretaris van Justitie over de uitzetting van een illegale tbs'er terwijl er geen zorg/detentie is geregeld in het thuisland. (Ingezonden 2 december 2009)

Vraag 1

Bent u bekend met de zaak van R. I., die vier jaar detentie en de behandelmaatregel terbeschikkingstelling (tbs) opgelegd kreeg na een moord in 1993? 1)

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat deze man al eerder een moord pleegde en vanuit de tbs-kliniek zijn familie zowel schriftelijk als telefonisch met ernstige dreigementen bleef belagen? Zou u deze man typeren als levensgevaarlijk?

Antwoord 2

Het antwoord op vraag 2 is weergegeven in de vertrouwelijke bijlage bij deze brief.

Vraag 3

Is het waar dat deze man in mei 2008 naar Kosovo is uitgezet op voorwaarden dat hij zich in een specifieke kliniek zou laten behandelen en zich daar elke dag zou melden?

Antwoord 3

In het vonnis van 14 april 2008 overweegt het Hof Arnhem onder meer het volgende: "Ter terechtzitting van het Hof is gebleken dat bij terugkeer van betrokkene naar Kosovo, psychiater B. bereid is betrokkene te behandelen en te monitoren. Betrokkene zal zelfstandig gaan wonen in de stad Pejë, onder toezicht en begeleiding van zijn familie. Overdag zal betrokkene naar een dagactiviteitencentrum gaan dat is gericht op resocialisatie en reïntegratie van betrokkene in de maatschappij. Aldaar staat betrokkene onder begeleiding van een verpleegkundige en een psychiater. De familie van betrokkene is bereid de vereiste medicatie voor betrokkene te bekostigen. Betrokkene heeft aangegeven dat hij naar Kosovo wenst terug te keren, zich zal inzetten voor de behandeling aldaar en de adviezen van psychiater B. zal opvolgen."

Betrokkene is ter uitvoering van het vonnis op 15 mei 2008 onder begeleiding van het fpc Veldzicht en de Koninklijke Marechaussee uitgezet naar Kosovo.

Vraag 4

Is het waar dat een Kosovaarse psychiater voor de rechter in Arnhem verklaarde R. I. te zullen gaan behandelen, maar al drie dagen na de zitting aan gaf dat R. I. bij nader inzien te gevaarlijk was en hij van de behandeling af zag? Bij wie is deze melding terecht gekomen?

Vraag 5

Waarom is er, toen duidelijk werd dat de Kosovaarse psychiater afzag van behandeling, geen andere behandelings- of detentievorm voor deze levensgevaarlijke man gezocht?

Antwoord 4 en 5

Het antwoord op vragen 4 en 5 is weergegeven in de vertrouwelijke bijlage bij deze brief.

Vraag 7

Deelt u de mening dat het volstrekt ongewenst is dat de slachtoffers en nabestaanden van R. I. nu geconfronteerd kunnen worden met deze dader?

Antwoord 7

Een confrontatie tussen betrokkene en zijn ex-vrouw en zoon is op grond van bedreigingen die van de zijde van betrokkene zouden zijn geuit, niet wenselijk. Tot op heden is van de genoemde bedreigingen geen aangifte gedaan.

Ik wijs er voorts op dat de ongewenstverklaring van betrokkene tot gevolg heeft dat hij niet vrij kan reizen. Indien betrokkene naar Nederland komt, pleegt hij een strafbaar feit op grond van artikel 197 Wetboek van Strafrecht. Kosovo behoort niet tot de lidstaten van het Verdrag van Schengen, op grond waarvan grenscontrole aan de buitengrens van het Schengengebied op betrokkene van toepassing is. Onderdanen van Kosovo zijn bovendien visumplichtig. Door vorenstaande wordt de kans verkleind dat deze ongewenst verklaarde vreemdeling opnieuw naar ons land kan afreizen. Mocht hij toch terugkeren dan verblijft hij illegaal in Nederland.

Vraag 8

Voelt u zich verantwoordelijk om een passende zorg- en of detentievorm te vinden voor ex-tbs'ers die u uit laat zetten? Voelt u zich ook verantwoordelijk voor het controleren of dergelijke zorg ook daadwerkelijk plaatsvindt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het is mijn verantwoordelijkheid om personen die na beëindiging van de tbs dienen te worden uitgezet, op verantwoorde wijze terug te geleiden naar het land van herkomst. Dit vergt maatwerk. Dit vergt onder meer een zorgvuldige en gedegen voorbereiding op de terugkeer, waarbij wordt aangesloten op de bestaande voorzieningen in het land van herkomst. Bij de voorbereiding is onder meer aandacht voor het regelen van opvang in het land van herkomst via familie en lokale zorginstellingen en het vinden van een geschikte daginvulling. Deze voorbereiding heeft ook in het onderhavige geval plaatsgevonden. Na de overdracht heb ik geen bevoegdheden meer ten aanzien van de te verlenen zorg. Wel wordt, daar waar mogelijk, na uitzetting contact opgenomen met betrokkene, teneinde een beeld te krijgen van het verloop van de behandeling aldaar. In het onderhavige geval is nog in september 2009 contact gelegd met betrokkene. Hieruit blijkt dat hij contact heeft met zijn behandelend psychiater.

Vraag 9

Is er naar uw idee iets misgegaan in deze zaak? Zo nee, vindt u de huidige situatie wenselijk? Zo ja, wat dan en welke maatregelen gaat u treffen om herhaling te voorkomen?

Antwoord 9

Uit ambtsberichten blijkt dat de inspanningen erop gericht zijn geweest om in Kosovo een passende voorziening en behandeling voor betrokkene te realiseren. Een dreigende kink in de kabel, door de terugtrekkende bewegingen van psychiater B., is door fpc Veldzicht opgelost door hem te wijzen op de verantwoordelijkheid die aan Kosovaarse zijde zou komen te liggen na uitzetting. Het was beter geweest als dit aan het Hof was meegedeeld nog voor de uitspraak van 14 april 2008. Dit doet echter niet af aan de zorgvuldigheid van de overdracht, nu materieel was voorzien in een vergelijkbare behandeling in Kosovo: er zijn alsnog afspraken gemaakt over voortzetting van de behandeling in Kosovo na uitzetting van betrokkene.

Zodoende lijkt er, op basis van informatie die mij thans ter beschikking staat, sprake te zijn geweest van een continuering van de behandeling zoals ter zitting van het gerechtshof Arnhem van 31 maart 2008 was besproken en in het arrest vastgelegd.

Vraag 6

Is het u bekend dat de kliniek waar R.I. zich elke dag zou moeten melden deze man helemaal niet kent?

Vraag 10

Bent u bereid om opdracht te geven deze zaak door de Inspectie voor de Gezondheidszorg of de sanctietoepassing te laten onderzoeken?

Antwoord 6 en 10

FPC Veldzicht laat momenteel mede door externe deskundigen een nader onderzoek uitvoeren naar de toedracht van deze zaak. Ik wacht de resultaten van dit onderzoek af. Op basis daarvan zal ik bezien of nader onderzoek door de Inspectie voor de Sanctietoepassing nodig is.

Vraag 11

Bent u bereid om, tot dat helder is wat er mis is gegaan in de zaak R. I. geen illegale ex-tbs'ers, waarvan niet honderd procent duidelijk is en contractueel is vastgelegd waar ze aansluitende zorg zullen krijgen, uit te zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

Een vreemdeling zonder rechtmatig verblijf, al dan niet ongewenst verklaard, dient Nederland te verlaten. Niettemin gaat het hier ook om personen aan wie door de rechter een tbs-maatregel is opgelegd. Bij de vraag of zij desalniettemin moeten worden uitgezet, wordt zorgvuldigheid betracht. In gevallen waarbij na het maken van een zorgvuldige afweging de conclusie wordt getrokken dat de tbs-maatregel kan worden beëindigd en betrokkene kan worden uitgezet, zie ik geen reden na te laten een dergelijk verzoek aan de rechter voor te leggen.

Vraag 12

Als het wetsvoorstel beëindiging van de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege door de minister van Justitie 2) dat de Tweede Kamer heeft aangenomen ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen, zullen dergelijke situaties dan niet meer voorkomen?

Antwoord 12

Het wetsvoorstel regelt dat de terbeschikkingstelling van rechtswege herleeft indien de vreemdeling terugkeert naar Nederland en er sprake is geweest van een uitzetting na een beëindiging van de tbs door de Minister van Justitie. Door de in het wetsvoorstel voorgestelde aanpassingen in het Wetboek van Strafvordering, kan de betrokkene direct worden aangehouden en worden overgebracht naar een tbs-instelling in afwachting van de beslissing van de rechter over de hervatting van de tbs-maatregel. Door aanvaarding van het amendement Teeven is de beleidsruimte weggenomen in die zin dat als de tbs-gestelde in strijd met de voorwaarde naar Nederland terugkeert, het OM altijd een vordering tot hervatting van de dwangverpleging dient in te dienen. Het wetsvoorstel garandeert niet dat situaties als de onderhavige niet meer zullen voorkomen. Wel biedt het wetsvoorstel bescherming van Nederlandse ingezetenen door de herleving van de tbs bij terugkeer van de

vreemdeling in Nederland, mits er sprake is geweest van een beëindiging van tbs door de Minister van Justitie.

- 1) Zie vonnis zaak Ramo I. en o.a. De Telegraaf, 1 december 2009: “Justitie laat tbs'er vrij in moederland”
- 2) Kamerstuk 31 552